

Bedre arbeidsforhold, bedre tjenester

Psykologforeningen ønsker å bidra med løsninger som gir bedre psykiske helsetjenester. Både for befolkningen og de ansatte i tjenesten.

TEKST

Håkon Kongsrud Skard

Arnhild Lauveng

Hanne Indregard Lind

PUBLISERT 29. august 2023

EMNER

arbeidsbelastninger

rammevilkår

Spesialisthelsetjenesten

Debatten om psykologers arbeidsforhold har gått i Tidsskriftet de siste ukene. Det er godt og viktig at mange ulike og nye stemmer har tatt ordet i diskusjonen. Det engasjementet trenger Psykologforeningen i vårt felles arbeid.

Vår strategi

Både norske myndigheter og opposisjonen erkjenner langt på vei de pressede forholdene i helsetjenestene og psykisk helsevern. Dagens regjering startet sin Hurdalsplattform med et ønske om å «rette opp i uverdige forhold innen psykisk helse».

Vi har jobbet intenst med å tilby løsninger på flere av utfordringene etter at Landsmøtet i 2019 vedtok at det skulle utarbeides en strategi for påvirkning i spesialisthelsetjenesten. Strategien har blitt utarbeidet etter innspill fra samtlige deler av vår organisasjon, den danner grunnlag for alle innspill som gis av foreningen sentralt, av våre tillitsvalgte på alle nivåer av helsetjenestene, og i tillegg har den blitt presentert på medlemsmøter ved de fleste helseforetakene med ønske om tilbakemeldinger og forankring.

Krevende forhold

I likhet med Yngre psykologers utvalg mener vi det er positivt at psykologer belyser krevende faglige arbeidsforhold og vesentlige mangler i dagens behandlingstilbud. Situasjonen er veldokumentert av blant annet Riksrevisjonen og gjennom flere av våre egne medlemsundersøkelser. Vi ser også bekymringsverdige tall om psykologer og

psykologspesialister som forlater de offentlige tjenestene, for eksempel i Helse Vest sin undersøkelse av turnover fra i fjor.

Les tidligere innlegg i debatten.

Det er også viktig å påpeke at både våre medlemsundersøkelser og vår strategi tar utgangspunkt i vårt samfunnsoppdrag og pasientenes behov. Vår soleklare opplevelse er at psykologer løfter stemmen på vegne av pasientene, da det er det utilstrekkelige tilbudet som medfører belastning for både pasienter og ansatte.

«Vår soleklare opplevelse er at psykologer løfter stemmen på vegne av pasientene, da det er det utilstrekkelige tilbudet som medfører belastning for både pasienter og ansatte.»

Vi er samtidig en fagforening som vil ivareta medlemmenes interesser overfor arbeidsgiverne. Dette inkluderer et godt arbeidsmiljø, gode faglige forutsetninger og en arbeidsbelastning som lar seg kombinere med god helse og mulighet til nok hvile, fritid og familieliv. Det er ikke noe diskrediterende eller galt i å si fra når arbeidspresset er for høyt, eller å varsle om andre uholdbare forhold. Det er å bidra til et sunt arbeidsliv, slik fagforeninger skal.

Mer autonomi

Flere i debatten løfter faglig autonomi som et sentralt punkt i psykologers virke. Det er vi helhjertet enige i. Faglig autonomi er et individuelt ansvar som hviler på den enkelte psykolog. Samtidig kan ikke ansvaret for rammevilkårene rundt utøvelsen av faglig autonomi individualiseres. Som psykologer vet vi mye om hvordan kontekst og system påvirker individer, og våre medlemmer er intet unntak.

Problemstillingen er kompleks. For eksempel er det ikke bare et spørsmål om feil og overdreven rapportering eller bare for lite ressurser, det er et spørsmål om begge. Det kompliserer også endringsarbeidet at det overordnede ansvaret for ulike forhold tilhører ulike aktører som det enkelte foretak, de regionale helseforetakene, Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet. Dette er bakgrunnen for at Landsmøtet bestilte «en helhetlig og sammenhengende strategi», slik at et sammenhengende budskap kunne presenteres for samtlige aktører.

Problemer i tjenestene vi har løftet, som uhensiktsmessig og overdreven rapportering, manglende samhandling, sviktende rekruttering og utilstrekkelig finansiering, har vi også presentert løsningsforslag på. Løsningene krever likevel endring på flere forhold som samvirker, hvor endring på hvert forhold er nødvendig, men ikke tilstrekkelig alene.

Sentralstyret jobber nå videre med ytterligere tiltak som kan understøtte medlemmene våre i arbeidet for bedre faglige vilkår og større autonomi.

Politiske prosesser

Vi opplever at myndighetene langt på vei har akseptert problembeskrivelsen i tjenestene, men det er en utfordring at ulike aktører, organisasjoner og tjenester presenterer ulike og tidvis motstridende løsningsforslag.

Det siste året har Psykologforeningen – også gjennom Akademikerne – blant annet jobbet med Helsepersonellkommisjonen, samtykkeutvalget om tvang, ekspertutvalget om tematisk organisering, regjeringens opptrappingsplan for psykisk helse og sykehusutvalget. Alle våre høringssvar og all vår politiske dialog har vært forankret i våre løsningsforslag, og særlig sykehusutvalget har kommet med forslag som vi mener vil kunne bedre forutsetningene i spesialisthelsetjenesten.

Foreningsarbeid

Foreningsarbeidet vårt skjer ikke bare sentralt. Våre tillitsvalgte gjør en formidabel jobb på hver enkelt arbeidsplass med å synliggjøre utfordringer, men også å ved å foreslå løsninger overfor arbeidsgiver.

For det er viktig å understreke at opplevelsene er ulike hos norske psykologer. Det er alarmerende at om lag en av tre av våre medlemmer oppgir å ikke treffe pasientene hyppig nok til å gi god behandling, samtidig må vi registrere at to av tre opplever at det ikke er et problem. Virkeligheten ser ulik ut avhengig av arbeidssted, stillingstype, erfaring og faglig bakgrunn. Mange steder er medlemmer fornøyde, og pasienter får god behandling. Det er disse stedene vi lærer og høster gode erfaringer fra.

Sammen om endring

Yrkesgruppen vår har vokst de siste tiårene. Dette setter oss i stadig bedre posisjon til påvirkning og gjennomslag på vegne av psykologfaget, for profesjonen og for et bedre tilbud til pasientene innen psykisk helse. For å få alle krefter med har vi både takhøyde for meningsbrytning og en anerkjennelse av ulike opplevelser av situasjonen.

Det er først sammen vi virkelig oppnår forandring. Vi vil oppmuntre alle medlemmer til å bidra i dette arbeidet og å støtte oppunder hverandre. Både i endringsarbeidet og opplevelsen av egen arbeidssituasjon. Dette krever kreativ meningsbrytning, noe vi ønsker at foreningen skal være en arena for. Det krever også at vi omtaler hverandre med respekt, selv når vi er dypt uenige om løsninger og sitter med ulike opplevelser av situasjonen.

Målet om et fullgodt psykisk helsetilbud til befolkningen både i spesialisthelsetjenesten og i kommunene er oppnåelig, til det beste for både befolkningen og ansatte i tjenestene.

Håkon Kongsrud Skard, president i Norsk psykologforening

Arnhild Lauveng, visepresident for fag- og profesjonspolitikk i Norsk psykologforening

Hanne Indregard Lind, visepresident for lønns- og arbeidsmarkedspolitikk i Norsk psykologforening